

BUTLLETÍ del GRUP d'ESTUDIS SITGETANS

Any XLI

Febrer del 2016

Nº 156

'LA PROCESSÓ DE SANT BARTOMEU' DE FELIP MASÓ I DE FALP

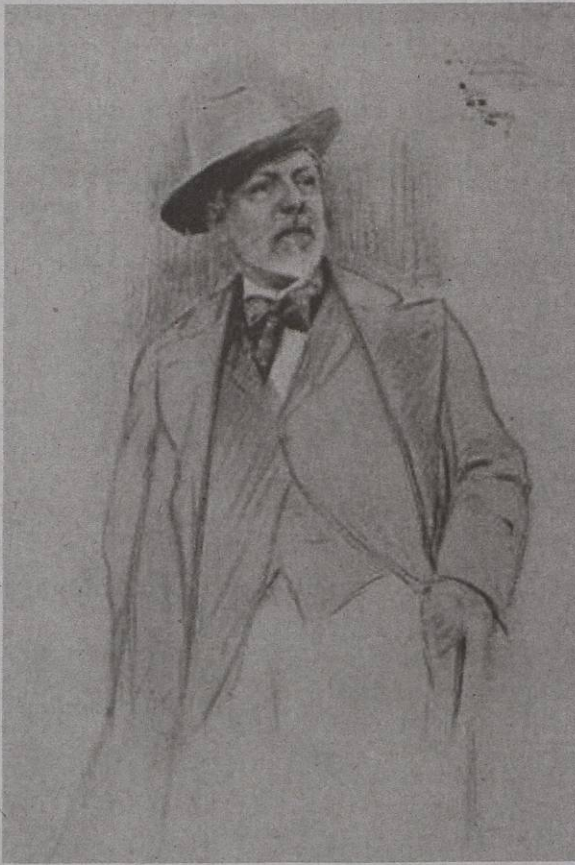
Sebastià Giménez i Mirabent

Tenim testimonis d'una part de la vida dels sitgetans de l'últim quart del segle XIX gràcies als pintors que van ser a Sitges en aquella època. Alguns ja eren d'aquí, altres van arribar convidats per Santiago Rusinyol, altres perquè s'explicaven, entre ells, com era de brillant la llum del poble, com eren de blancs els seus carrers, com era d'amable la seva gent, com era d'agradable la seva platja, com destacava l'església, sobre el Baluard, dominant el passeig de la Ribera. A Sitges va venir a parar una llarga llista d'artistes. Aquí van ser i aquí van pintar Arcadi Mas i Fondèvila, Joan Roig i Soler, Joan Batlle i Amell, Joaquim de Miró i Argenter, Antoni Almirall i Romagosa, Joan Soler i Casanovas o Càndid Duran, que són els que van formar l'Escola Luminista. I al seu costat, presidits per Santiago Rusinyol i Ramon Casas, hi hagué Felip Masó i de Falp, Eliseu Meifrèn i Roig, Josep Mirabent

Gatell o Joan Roig i Bofill. Amb tota seguretat, a començaments del segle XX no hi havia, a tot Catalunya, cap altre poble amb tants pintors importants passejant, i també pintant, pels seus carrers.

Però, en aquestes línies, vull parlar, concretament, del quadre més conegut de Felip Masó i de Falp, *La processó de sant Bartomeu*. Felip Masó no era sitgetà sinó barceloní, nascut l'any 1851. Però era fillol d'un dels fundadors, i president gairebé perpetu, de 1877 a 1900, del Casino Prado Suburense, Felip Font i Falp, i aquest parentiu el va portat a passar moltes temporades a Sitges, poble que el va enamorar tant, que un quadre seu, de l'any 1886, té per títol *Records feliços de Sitges*. Va ser pintor historicista, retratista i pintor de natures mortes, però també l'encantava la llum dels paisatges i de les escenes marineres, i passava moltes estones pintant a la platja de Sitges. L'any 1892 va par-

El pintor Felip Masó

ticipar, amb una pintura seva, en l'exposició de la Primera Festa Modernista, i també va dissenyar la sala d'estiu del Prado. Passava llargues temporades a França. L'última vegada que va ser a Sitges fou l'any 1916. Va morir l'any 1929 a la ciutat gascona de Pau.

Felip Masó va pintar *La processó de sant Bartomeu*, un quadre de 115 per 218 centímetres, l'any 1884, i el mateix any la va presentar al Saló de París i, el 1887, a l'exposició de Viena, on l'hi van premiar. Molt aviat se'n feren reproduccions en color i a moltes llars sitgetanes hi havia, emmarcada, una oleografia del quadre. Felip Masó va fer donació de *La processó de sant Bartomeu* a la Junta de Museus de Barcelona, i l'any 1932, al començament de la Generalitat de Catalunya, la Junta de Museus va cedir el quadre al conseller de Cultura, Lluís Duran i Ventosa, per a adornar el seu despatx. En el mateix any 1932, la Junta de Museus de Catalunya va llogar el Maricel sitgetà, per a ampliar el museu del Cau Ferrat, i, gràcies a la intervenció de Joaquim Folch i Torres, l'any 1935 el conseller de Cultura i la Junta de Museus de Catalunya van decidir donar a Sitges *La processó de sant Bartomeu*, per a formar una Col·lecció Municipal d'Art de Sitges, que s'havia d'allotjar en el Maricel, llogat feia poc. Amb aquesta donació, el quadre de Felip Masó es va unir a la *Maternitat*, de Joaquim Sunyer, per a iniciar la col·lecció.

Entre els records que s'han conservat, de quan el pintor Felip Masó pintava el quadre, n'hi ha un que diu que Josep Soler i Cartró, el creador i primer director de l'Eco de Sitges, va ser convidat, pel mateix artista, al pati de can Querol, a veure, en directe, com plasmava, sobre la tela, tot l'esplendor de la processó de la nostra festa gran. Mossèn Fèlix Clarà havia fet portar al pati de can Querol, els ornaments, banderes, gonfanons i altres objectes que es portaven la processó, a fi que Felip Masó en pogués captar i reproduir tots els detalls. Masó havia triat el pati de can Querol perquè era gran i perquè era un bon amic de la casa. Fins i tot, sembla que, en un principi, volia fer-lo servir com a fons de la seva obra, si bé, al final es va decidir per a posar-hi el castell de Sitges, una mica modificat a la seva conveniència.

L'ambient del quadre de *La processó de sant Bartomeu* és totalment sitgetà, correspon al Sitges del 1884 però transformat per la imaginació de Felip Masó. Vegem-ho amb més detall. Les cases que hi a la part dreta són les que hi ha actualment enfront de la façana de la casa de la Vila. Si prescindim de la primera, la segona es can Fontanals, també anomenada, popularment, can Pets. A continuació de can Fontanals ve can Reguant, que era la casa d'un ferrer. Després hi ha la casa de la Usellesa i després ca la Manana. I, al final de tot, can Pans, que va ser enderrocat cap a mitjans dels anys 1970 i, del qual, encara tinc un petit record. I, al fons de tot, si ens fixem en el lloc on avui hi ha l'estàtua i el monument al doctor Bartomeu Robert, s'entreveu un tros de can Puig de Galup, que era la casa que hi havia antigament, i que va ser enderrocada per a aixecar el monument.

En el centre del quadre hi ha el castell de Sitges, és a dir, la façana del castell que donava als actuals edificis del mercat municipal vell, avui local dedicat a fer propaganda dels Bacardí, i de la Fundació Pere Stämpfli. Per tant, l'autor va fer la part central del seu quadre prenent, com a punt de vista, els voltants de l'entrada del carrer d'en Bosch. Passant a la banda esquerra, sempre s'ha dit que el carrer que hi ha, era un carrer de Sevilla, una ciutat en la qual Felip Masó va viure uns quants anys. I també s'ha dit, que es tractava de la coneguda *calle Sierpes*. Però un matrimoni sevillà, que en certa ocasió va visitar els nostres museus, em va assegurar que la balconada que hi ha a l'esquerra és a la *plaza del Salvador* i que encara és igual avui.

Pel que fa a la processó, en el fons del carrer de la dreta, es pot veure, lluny, els gegants, i, en primer terme, més clarament, el ball de bastons. En el portal de castell, el que hi ha al costat dels balladors, hi ha, com esperant incorporar-se a la processó, el tabernacle de santa Tecla. Davant d'aquest portal i del tabernacle de santa Tecla, hi ha dos escolanets amb els gonfanons de la parròquia. El segon dels escolanets és el Ros de cal Ploraire. Darrere seu, hi ha el sagristà, Salvador

Rigol i Busquets, que porta sotana i roquet blanc i aixeca la creu parroquial d'argent.

El capellà que hi ha al centre del quadre, mig de perfil i portant una capa pluvial blanca, és mossèn Fèlix Clarà. Mossèn Fèlix va néixer a Sitges l'any 1817 i, per tant, quan Felip Masó va pintar el quadre, tenia 67 anys. Va ser sempre vicari de la parròquia, excepte en els anys que van de 1862 a 1865, en què va acceptar ser rector per a poder, des d'aquest càrrec, acabar el campanar de l'església, en el qual no hi havia, encara, la part superior, els arcs amb les campanes. La parròquia va inaugurar aquest acabament l'any 1863. Des del meu humil punt de vista, crec que mossèn Fèlix Clarà es mereix molt més que no haver donat el seu nom a un petit correló que, fins fa poc, ni tant sols tenia sortida.

A la processó, al mig del quadre, hi ha tres grans banderes. La bandera blava és la bandera de la Confraria de la Puríssima Concepció, la bandera verda és la de la verge del Remei i la bandera vermella és la bandera de sant Bartomeu. El que porta la bandera de sant Bartomeu és el vell Quadrats, inconfusible amb les seves patilles, i darrere seu, amb el barret de copa a la mà, Cristòfol Clarà, el germà de mossèn Fèlix Clarà. Després, hi ha el tabernacle, portat per escolans, amb l'estàtua de sant Bartomeu. La imatge de sant Bartomeu és la que encara veiem sortir avui en dia en les nostres processons. Quan es va pintar el quadre, era propietat de la família Robert, del carrer Nou, és a dir, la família del doctor Bartomeu Robert.

Al costat del tabernacle es pot veure el comandant de marina amb comandament a Sitges, i, a l'altre cos-

tat hi ha Joan Burgades, conegut com el Tigre, personatge molt popular en aquella època. Darrere del comandant de marina, també al costat del tabernacle, hi ha en Buïna, del carrer de les Ànimes, dit el Vell Mariner. A continuació, desfila la banda de música de Sitges, coneguda com la Banda del Pensil, els músics de la qual va dibuixar Rusinyol, un per un, en uns dibuixos que es conserven al Cau Ferrat. Al començament del carrer de l'esquerra, hi ha el penó blanc de Sant Bartomeu, que era l'enseny de la Germandat de sant Bartomeu, i més endarrere, al fons es pot veure un talem que cobreix un reliquiari amb una relíquia del sant apòstol Bartomeu, relíquia que, en aquells temps, també sortia a la processó.

Queda parlar d'algunes de les persones que contemplen la processó, les de l'extrem dret. En aquesta banda hi ha un parell de soldats, malgrat ser Sitges un poble en el qual no hi ha hagut mai tropes. I, al costat dels soldats, asseguda de cara, es pot veure la Josefina Ferrer Cros, que era esposa de Josep Planas, nascut a Cuba, de sobrenom el Muchacho. Una mica més enllà, dret en una cantonada, hi ha en Paulí, el sereno.

Aquesta és una descripció, detallada, d'aquesta magnífica tela, que forma part de la Pinacoteca Municipal de l'Ajuntament de Sitges, en el fons del Cau Ferrat, i que es pot veure al Museu Maricel. Malgrat les transformacions a què Felip Masó va sotmetre la realitat d'aquell Sitges del segle XIX, contemplant el quadre tenim la sensació de ser presents, de veure, aquell 'Sitges dels nostres avis', que ha quedat, per a sempre, en el record, o, potser millor, en la mitologia dels sitgetans.

LES PLAQUES DEL SALÓ DE SESSIONS DE L'AJUNTAMENT DE SITGES (I IV)

Ignasi Mª Muntaner

Feta l'explicació de la història de la col·locació de les plaques del saló de Plens de l'ajuntament de Sitges, és possible fer-ne algunes consideracions de conjunt, que poden ser tant un resum com un comentari sobre algunes curiositats que s'hi poden trobar.

Fills predilectes i no fills predilectes

En el transcurs de les explicacions que he fet, en les tres parts d'aquest article que han precedit la d'avui, he anat advertint quines persones de les quals es posaven plaques al saló de Plens, eren fills predilectes, o fills adoptius, o no eren ni predilectes ni adoptius. I ha quedat clar que, en contra del que creu la majoria

de sitgetans, molts dels que tenen placa al saló no han rebut tal distinció. Concretament, en 18 de les plaques hi ha el nom de fills predilectes, en 24 hi ha els noms de fills adoptius i en 12 hi ha noms de persones que, tot i haver fet serveis importants a la població, no són ni una cosa ni l'altra.

Vegem una llista de cada un d'aquests grups, que pot ser, al mateix temps, un resum dels que han merescut l'honor que el seu nom figuri al saló de Plens. En les llistes que hi ha a continuació, he seguit l'ordre cronològic en què van ser posades les plaques.

Han estat nomenats fills predilectes: Bartomeu Robert i Yarzàbal, Rafael Llopart i Ferret, Pau Barrabeitg i Bertran, Josep Roig i Raventós, Emerèncià

Roig i Raventós, Josep Vidal i Vidal, Manuel Sabater i Carbonell, Josep Soler i Tasis, Antoni Garcia-Munté i Nuño, Josep Carbonell i Gener, Salvador Soler i Forment, Josep Matas i Puig

Ramon Planes i Izabal, Josep Manuel Soler i Soler, Rafael Casanova i Termes, Bonaventura Julià i Massó, Salvador Picas i Fíguls, David Jou i Andreu.

Han esta nomenats fills adoptius: Víctor Balaguer i Cirera, Francesc Gumà i Ferran, Luís Antúnez Monzón, Antoni Ferratges de Mesa, Santiago Rusinyol i Prats, Charles Deering, Francesc Armengol i Duran, Josep Antoni Mir i Miró, Emilio Barrera Luyando, Joaquim Folch i Torres, Francisco Franco Bahamonde, Antoni Mª Canals i Porta, Ramon Godayol i Armengou, Eduardo Baeza Alegria, Francesc Peris-Mencheta i Guix, Jaume de Semir i Carròs, Samuel Barrachina i Esquiú, Antoni Muntañola i Tey, Jesús Pérez Rosales, Dolors López-Palau, Frederic Montornès i Pino, Josep Mª Font i Llopart, Germanes Concepcionistes, Pere Stämpfli.

No han estat ni fills predilectes ni adoptius: Josep Vidal i Martí, Gaietà Benaprès i Mestre, Pere Catusús i Ferret, Simó Llauradó i Clarà, Felip Font i Falp, Antoni Cartró i Escala, Josep Batlle i Pascual, Felix Clarà i Carbonell, Emili Vidal-Ribas i Torrens, Josep Soler i Cartró, Joan Llopió i Bofill, Joan Roig i Soler.

La llengua

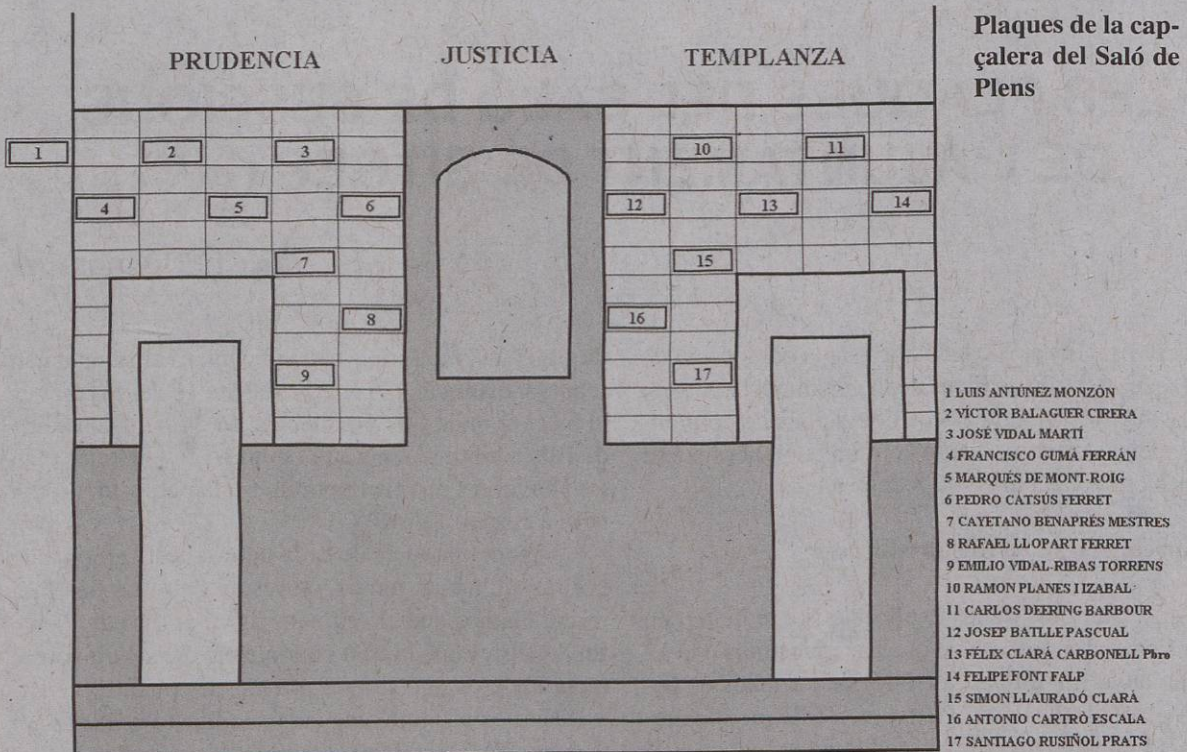
Un altre tema, curiós si més no, és la manera com estan escrits els noms de les persones que figuren a les plaques del saló de Plens. En primer lloc la llengua.

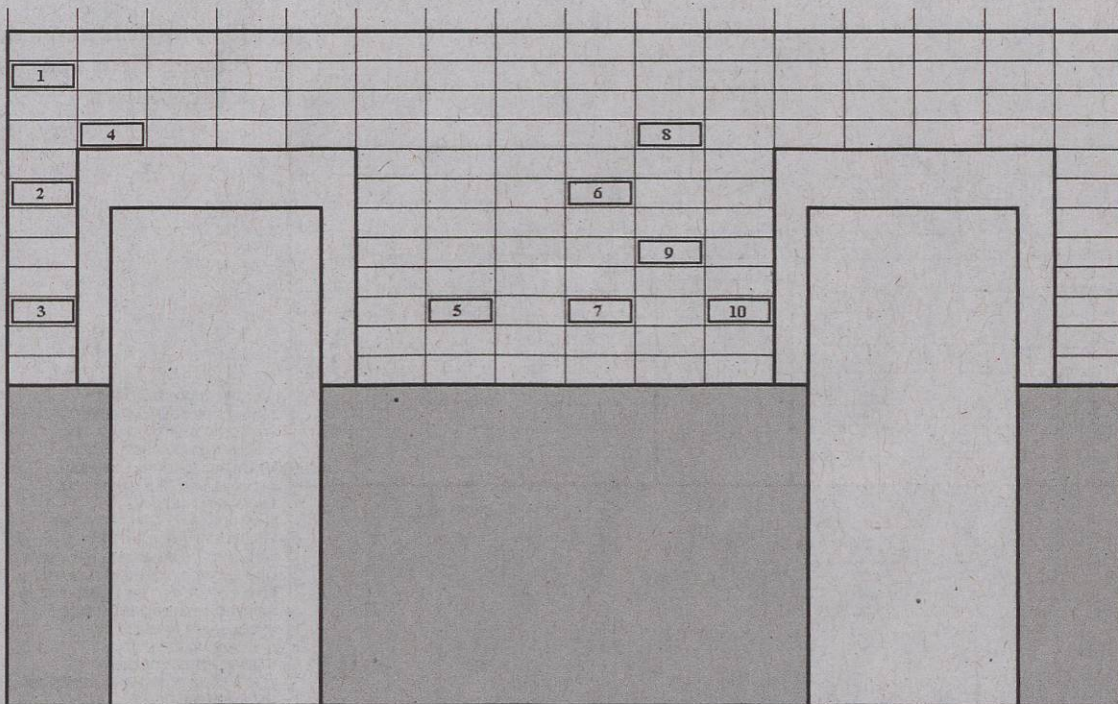
Hi ha 18 noms escrits en català i 24 noms escrits en castellà. Això depèn en la majoria de la situació política. Evidentment, les plaques posades durant la dictadura franquista, o, abans, durant la dictadura de Primo de Rivera, estan en castellà, encara que hi ha una excepció. Pau Barrabeig, durant la dictadura de Primo de Rivera té el nom en català, potser perquè devia sonar molt estrany al sitgetans de l'època dir Pablo a qui sempre havia estat Pau.

Però fora d'aquests dos períodes, quan no havia pressions polítiques perquè es fes servir el castellà, hi ha, també, 9 noms escrits en castellà, quan es podrien haver escrit en català sense cap problema. És una conseqüència de l'hàbit de considerar que el castellà, com a llengua oficial, és la que cal fer servir en les coses oficials. Estan en castellà, en temps en què no hi havia cap dictadura castellanitzant, Francesc Gumà i Ferran, Charles Deering, Francesc Armengol i Duran, Josep Vidal i Martí, Gaietà Benaprès i Mestre, Pere Catusús i Ferret, Simó Llauradó i Clarà, Felip Font i Falp, Antoni Cartró i Escala.

Hi ha casos en què es fa certament estrany veure escrits en castellà, els noms de persones que, segurament, només van fer servir aquesta llengua quan era necessari, en actes oficials o quan s'havien de relacionar amb castellanoparlants. Com Josep Roig i Emerència Roig, o Gaietà Benaprès o Joan Llopió i Bofill, que, el 1891, va escriure una història de Sitges en català quan la majoria d'historiadors de la seva època escrivien en castellà.

En resum, els noms escrits en català són: Pau Barrabeig i Bertran, Josep Batlle i Pascual, Josep Carbo-

1 EMERENCIANO ROIG RAVENTÓS
 2 JOSE SOLER CARTRO
 3 ANTONIO M CANALS PORTA
 4 JUAN LLOPIS BOFILL
 5 PERE STÄMPFLI

6 JOAQUIM FOLCH I TORRES
 7 MONGES CONCEPCIONISTES DE L'HOSPITAL DE SANT JOAN BAPTISTA
 8 DAVID JOU I ANDREU
 9 SALVADOR PICAS I FIGULS
 10 BONAVENTURA JULIÀ I MASÓ

Plaques de la paret lateral del Saló de Plens

nell i Gener, Rafael Casanova i Termes, Monges Concepcionistes, Joaquim Folch i Torres, Josep Mª Font i Llopart, Ramon Godayol i Armengou, David Jou i Andreu, Bonaventura Julià i Massó, Josep Matas i Puig, Frederic Montornès i Pino, Salvador Picas i Fíguls, Ramon Planes i Izabal, Bartomeu Robert i Yarzàbal, Salvador Soler i Forment, Pere Stämpfli, Josep Manuel Soler i Soler.

I els noms escrits en castellà són: Luís Antúnez Monzón, Francesc Armengol i Duran, Gaietà Benaprès i Mestre, Antoni Mª Canals i Porta, Antoni Cartró i Escala, Pere Catasús i Ferret, mossèn Fèlix Clarà, Charles Deering, Felip Font i Falp, Antoni Garcia-Munté i Nuño, Francesc Gumà i Ferran, Simó Llauredó i Clarà, Joan Llopis i Bofill, Dolores López-Palau, Antoni Muntañola i Tey, Francesc Peris-Mencheta i Guix, Emerencià Roig i Raventós, Josep Roig i Raventós, Joan Roig i Soler, Jaume de Semir i Carròs, Josep Soler i Cartró, Josep Soler i Tasis, Josep Vidal i Martí, Josep Vidal i Vidal, Emili Vidal-Ribas i Torrens.

Hi ha alguns noms que no els he comptat ni en un grup ni en l'altre perquè no es pots saber si estan escrits en català o castellà, ja que s'escriuen igual en una i altra llengua: Víctor Balaguer i Cirera, Samuel Barchina i Esquiú, Rafael Llopart i Ferret, Jesús Pérez Rosales, Santiago Rusinyol i Prats, Manuel Sabater i Carbonell.

També es ambigua la placa del Marquès de Mont-

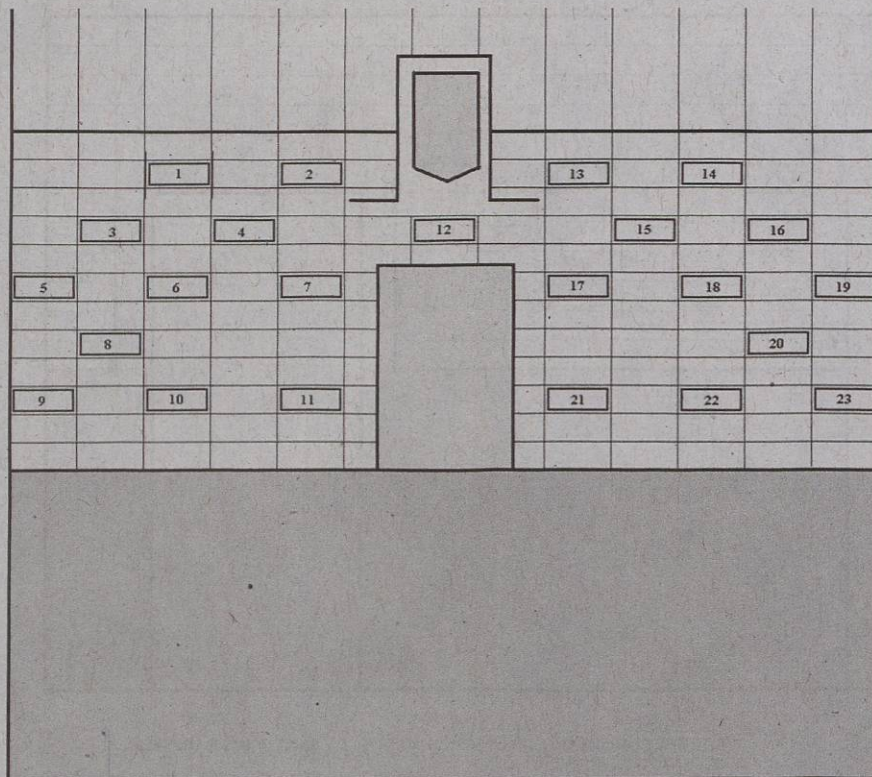
roig, la d'Antoni Ferratges de Mesa, perquè sembla que Marqués està escrit amb accent tancat, per tant en castellà, però, en canvi, Mont-roig està escrit amb un guió al mig, i, per tant, en català. En castellà el nom s'escriu sense guió, Montroig

L'ortografia

Una altra qüestió que val la pena comentar, i més tractant-se de textos curts, en els quals les faltes es noten molt i que han d'estar a la vista del públic durant generacions, es la seva correcció gràfica. De manera més popular i entenedora, la seva ortografia. És difícil, però, saber a qui s'han d'atribuir els errors que indicaré, si al gravador o als que li van passar el nom que havia de gravar.

La placa d'Antonio Cartró, escrita en castellà té, a la ò, un accent obert que no existeix en aquesta llengua. Igual passa amb els accents oberts de la ò i la à dels cognoms de Simon Llauredó Clarà. Això en els cognoms d'en Llauredó, perquè el nom, que en castellà hauria de portar accent, no el porta. També hi ha tres Jose sense accentuar: Jose Soler Cartró, Jose Vidal i Jose Roig. Antonio Garcia-Munté té accentuat el cognom Munté, però no el cognom Garcia. Tampoc no estan accentuats, tot i estar escrits en castellà, Duran, de Francisco Armengol Durán, i Lope, de Dolores López-Palau.

Plaques de la paret del Saló de Plens oposada a la capçalera

- 1 JOSEP CARBONELL I GENE
- 2 SALVADOR SOLER I FORMENT
- 3 ANTONIO M^o MUNTAÑOLA TEY
- 4 SAMUEL BARRACHINA ESQUIU
- 5 RAFAEL CASANOVA I TERMES
- 6 MANUEL SABATER CARBONELL
- 7 JOSEP MATAS I PUIG
- 8 ANTONIO GARCIA-MUNTÉ NUÑO
- 9 JOSEP M^o FONT I LLOPART
- 10 FRANCISCO PERIS-MENCHETA GUIX
- 11 FRANCISCO ARMENGOL DURAN
- 12 BARTOMEU ROBERT I YARZÁBAL
- 13 FREDERIC MONTORNÉS I PINO
- 14 DOLORES LOPEZ-PALAU
- 15 JOSE ROIG RAVENTÓS
- 16 JESÚS PÉREZ ROSALES
- 17 RVD. RAMON GODAYOL ARMENGOL
- 18 JUAN ROIG SOLER
- 19 PAU BARRABEITG BERTRAN
- 20 JAIME DE SEMIR CARRÓS
- 21 JOSÉ VIDAL VIDAL
- 22 JOSÉ SOLER TASIS
- 23 JOSEP M SOLER I SOLER

Un cas curiós és el de la placa dedicada a Antoni Ferratges de Mesa, que diu, només, Marquès de Mont-roig. És a dir, hi ha el títol, però no el nom de la persona. Segons sembla, des de la creació del títol, hi ha hagut quatre marquesos de Mont-roig. Qui no sàpiga que el relacionat amb Sitges va ser el primer, Antoni Ferratges de Mesa i Ballester, no podrà saber a qui està dedicada la placa del saló de Plens de l'ajuntament.

I, per acabar, el cas, també curiós, de la placa de Charles Deering, en la qual, el filantrop americà figura, com ja vaig dir, com a Carlos Deering Barbour. En primer lloc, m'imagino que, en tota la seva vida, ningú

no va dir mai Carlos al senyor Deering, però, a més, algun polític o algun funcionari, que es devia creure més llest que els altres –potser Bonaventura Julià–, va pensar que, a Espanya, tenir un sol cognom no és correcte. Als Estats Units, quan la dona es casa, adopta el cognom del marit i, per tant, els fills tenen un sol cognom, el del pare que és també el de la mare, però a Espanya no. De manera que, després de profundes investigacions, el polític o funcionari al·ludit va arribar a saber que el nom de soltera de la mare de Deering era Barbour, i que, per tant, a Espanya, Mister Charles Deering havia de ser Carlos Deering Barbour.

Llocs, cases i famílies sitgetanes

EL MAS ROBERT (i II)

Àngels Jordà i Alsina

Els Robert del carrer Nou, i de Campdàsens

En la segona meitat del segle XVII, paral·lelament al declivi dels Pubill i l'ascens dels Amell, apareixen a Campdàsens uns altres Robert, avantpassats del doctor Bartomeu Robert i Yarzabal (Tampico 1842 - Barcelona 1902). Des de l'any 1642¹⁶, aquests Robert tenien la seva casa pairal al capdavant del carrer Nou, a l'actual número 15.

El primer Bartomeu Robert del carrer Nou era fill d'un Robert, calceter del carrer Major, que també es deia Bartomeu, i d'Elisabet Vidal. El fill, Bartomeu Robert i Vidal (1606-1696), no va seguir l'ofici del seu pare, perquè des de jove es va dedicar a navegar, comerciant pels ports de la Mediterrània i del nord d'Àfrica. El sacrifici va valer la pena, perquè tombada la trentena, després d'haver suportat penúries i perills lluny de la seva vila, Bartomeu va veure recompensat

D'esquerra a dreta, la casa dels Robert, la capella i la casa del capellà, a Campdàsens

el seu d'esforç. Amb els guanys ben invertits en propietats agrícoles, va ser hora d'establir-se, fundar una família i veure créixer un grapat de fills prop d'aquella ribera que l'havia vist salpar tants cops.

Es va casar, doncs, amb Maria Llopis i el mes de març de 1643, poc després d'instal·lar-se a la casa del carrer Nou, la parella va batejar el seu fill primogènit amb el nom de Rafael. Tot anava bé, fins que, a principis de l'any 1646, l'esposa va morir. Just passat el dol, Bartomeu va contraure segones núpcies amb Eulàlia Rossell, i el 2 d'agost de 1648 la parella va batejar un altre noi, aquest cop amb el nom del pare, Bartomeu. La vida d'aquests dos germans Robert va seguir camins diferents. L'hereu, Rafael, fou mariner com el seu pare, es casà amb Maria Saborit, va tenir fills i va viure a la casa pairal del carrer Nou fins la seva mort l'any 1679. En canvi, el seu germà petit, Bartomeu, optà per la carrera eclesiàstica, es doctorà en canons, i fou prevere beneficiat, entre d'altres, de la parròquia de Nostra Senyora del Pi de Barcelona.

I fou aquest Bartomeu Robert el que, sense tenir cap parentiu amb el altres Robert de Campdàsens, entra a formar part dels propietaris de la plana. El 28 de novembre de 1684, davant del notari de Barcelona Carles Grau, el reverend doctor Bartomeu Robert i Rossell va comprar a Jacint Castells, botiguer de teles de la ciutat de Barcelona, "tota aquella casa i heretat, amb sa gleba de terra, corral i altres terres, muntanya, etc., dita lo mas Llosà", situada en la quadra de Campdàsens, que es deia mas Lluçà perquè abans havia estat

propietat de Bartomeu Lluçà.

A l'any següent, el 13 d'agost, davant el mateix notari, comprà a Pere Pau Robert, "una peça de terra part camp i part muntanya, de pertences de altra peça dita lo mas Rigual situat en dita quadra de Campdàsens". Un cop efectuades les transaccions, el reverend va fer construir una casa al pla de Campdàsens "dividint les terres i separant aquella de la casa principal i més antiga que és casa Llosà". Es a dir, va repartir les terres del mas Lluçà i del mas Rigual, que eren veïnes, en dues heretats, cadascuna amb la seva casa, una amb l'antiga vivenda de la família Lluçà, coneguda com la casa Vella d'en Lluçà, i l'altra amb la vivenda de nova construcció anomenada la casa Nova d'en Lluçà¹⁷.

També va disposar que els rèdits obtinguts de les terres es destinessin a "un perpetu benefici sots invocació de la Puríssima Sang de Jesucrist, salvador i redemptor nostre, en lo altar o capella del sant Crist de l'església parroquial de sant Bartomeu i santa Tecla de Sitges, amb obligació de residir a la vila. I patró del benifet sia sempre l'hereu de la casa de mon pare"¹⁸.

La casa Vella d'en Lluçà, avui només can Lluçà, està situada al nord de Campdàsens, a la carena que per l'est té el fondo del Salt, davant del de l'Infern, i a l'oest una branca del fondo del Tro¹⁹. L'altra casa del beneficiat Robert, que va manar fer el reverend Bartomeu Robert cap a 1686, que per ser una edificació nova era coneguda com a casa Nova d'en Lluçà, situada al poblat de Campdàsens, a la banda esquerra de l'església, es va dir a principis del segle XIX, can Po

Robert ²⁰ pel nom de l'aleshores propietari, Josep Robert i Jovà (1758-1844), un dels hereus del carrer Nou, i posteriorment can Ràfols, sembla que pel cognom d'un masover dit Josep Ràfols ²¹.

L'any 1853, Francesc Robert i Batlle (Sitges 1813 - 1877), pare del doctor Robert, va fer construir al costat NE de can Ràfols una església dedicada a la Preciosíssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist, com l'antic benifet de la parròquia de Sitges. Simultàniament, al cantó dret de la capella aixecà la casa del rector, en la qual el rector feia també classe a la mainada. Segons les dades dels padrons ²², també són d'aquesta època les dues construccions contigües, paret per

paret, a l'església. A la part de darrere, can Maurici ²³, i a la banda S una vivenda destinada a allotjar els Robert del carrer Nou quan feien llargues estades a Campdàsens. És la casa que els habitants del poblat, o almenys els masovers de la família, anomenen la casa de l'Amo.

Malgrat que el doctor Robert va mantenir l'antiga vivenda familiar del carrer Nou, fins i tot després de l'any 1892, quan es va fer construir, segons els plànols de l'arquitecte Salvador Vinyals, una casa, avui desapareguda, a la Fragata ²⁴, la seva casa pairal sovint es situa a Campdàsens, on els hereus encara avui hi conserven les propietats.

NOTES

¹⁶ AHS. Capbreu de 1680. Casa del carrer Nou propietat de Bartomeu Robert, major, mariner, afronta a l'E amb el fossat de la muralla vella de la vila, al S amb Miquel Vidal, a l'O amb el carrer Nou i al N amb Gabriel Mariner. Referència propietat any 1642, p. 182 v

¹⁷ AHS. Cadastre 1716: Antoni Almirall, masover de la casa heretat del terme de Campdàsens anomenada la casa Vella d'en Lluçà, del rvd. doctor Josep Robert i Saborit. Francesc Parera, masover de la casa heretat del terme de Campdàsens anomenada la casa Nova d'en Lluçà, del rvd. doctor Josep Robert i Saborit.

¹⁸ Josep Carbonell i Gener: Sitges la Reial, Sitges (Edicions de l'Eco de Sitges) 1965, p. 14.

¹⁹ Ignasi Mª Muntaner i Pasqual: Els noms de lloc del terme de Sitges i de les terres veïnes, Sitges (Grup d'Estudis Sitgetans) 1986, p. 113.

²⁰ Plànol de la quadra de Campdàsens (document particular família Font de Querol).

²¹ Cadastre 1772. Casas esparcidas por el termino, n° 604: Casa del Beneficio de la Purísima Sangre de Jesucristo, Josep Ràfols masover. Amirallamiento any 1862, n° 419, Francesc Robert i Batlle (nota al marge: can Ràfols).

²² AHS. Esborrany Padró 1849: casa Ràfols, masovers família Sardà i Mirabent (fills Francesc i Maurici). Padró 1857: casa Ràfols, masover Francesc Sardà i Mirabent, i casa Campdàsens, masover Maurici Sardà i Mirabent. Padró 1866: casa Ràfols, masover Francesc Sardà i Mirabent, i casa propia de Francesc Robert i Batlle, masover Maurici Sardà i Mirabent.

²³ Ignasi Mª Muntaner i Pasqual: Els noms de lloc del terme de Sitges i de les terres veïnes, Sitges (Grup d'Estudis Sitgetans) 1986, p. 119

²⁴ AHS. Padró de 1900: Ribera n° 1, casa propietat de Bartomeu Robert i Yarzabal que viu a Barcelona, carrer Nou, n° 13, casa propietat de Bartomeu Robert i Yarzabal que viu a Barcelona

EL GRUP D'ESTUDIS SITGETANS

TREBALLA DES DE FA QUARANTA ANYS
PER LA CULTURA SITGETANA

PUBLICANT LLIBRES I FENT CONFERÈNCIES I EXPOSICIONS
SOBRE TEMES LOCALS

SI VOLS AJUDAR-LO, FES-TE'N SOCI